

Summary

ZUZANA KŘENKOVÁ/ Malowidło ścienne w dawnym kościele Franciszkanów obserwantów w Jemnicy i jego śląski kontekst

Nowo odkryte malowidło ścienne w dawnym kościele Franciszkanów obserwantów (Bernardynów) w Jemnicy (Jemnice, powiat Třebíč) przedstawia monumentalny obraz różańcowy – w szerokim znaczeniu tego słowa – związany pod względem ikonograficznym z formami dewocji propagowanymi przez ten zakon. Skomplikowaną kompozycję dzieła i jego program ikonograficzny można wyjaśnić na podstawie najprawdopodobniejszego wzorca, który daje dokładne wyobrażenie o fragmentarycznie zachowanym malowidle. Wzorem tym był obraz tablicowy *Corona Beatissime Virginis Marie* z klasztoru Franciszkanów obserwantów we Wrocławiu. Oba malowidła przedstawiają Marię Pannę, nad którą anioły unoszą monumentalną koronę. Jej powierzchnię wypełniają medaliony ze scenami z życia Chrystusa, świętych i o tematyce biblijnej. Ich treść odnosi się do pobożności różańcowej. Ujęcie obrazowe skomplikowanej ikonografii różańcowej w skali monumentalnej nie było czymś wyjątkowym w czeskich konwentach franciszkanów obserwantów. Przykładem jest malowidło ścienne w nawie dawnego kościoła Bernardynów pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Ołomuńcu, które ukazuje jednak inny typ spośród zmiennych motywów związanych z pobożnością różańcową.

Wielka kompozycja malarska w Jemnicy powstała około 1500 r. w ścisłej zależności od obrazu z Wrocławia. Stanowiła ona zwieńczenie późnogotyckiej przebudowy kościoła klasztorowego, która przebiegała pod patronatem pana zastawnego Jemnicy, Půta z Lichtenburka. Malowidło to jest pod każdym względem wyjątkowym zabytkiem malarstwa ściennego. Stanowi ono także rzadki przykład transferu artystycznego między konwentami w ramach tego samego wikariatu zakonnego.

Tłumaczenie z czeskiego: Romuald Kaczmarek

Summary

ZUZANA KŘENKOVÁ/ Wall painting in the former Franciscan Observants Church in Jemnice (Moravia) and its Silesian context

The recently discovered wall painting in the former Franciscan Observants (Bernardines) Church in Jemnice (district of Třebíč) presents monumental rosary picture – in the word's "rosary" wide meaning – related in an iconographic sense with devotional forms propagated by this order. The elaborate composition of the work and its iconographic programme may be explained by following the most probable pattern, which gives an exact image of the whole painting, preserved only partially. The pattern was panel painting, *Corona Beatissime Virginis Marie* from the Franciscan Observants cloister in Wrocław. Both paintings depict Virgin Mary with angels carrying a monumental crown over her head. The crown is covered by medallions with scenes from the life of Christ and saints, and biblical themes, with their part referring to rosary devotion. Depiction of complicated rosary iconography in such a monumental scale was not an exception in the Czech Franciscan Observant convents. As an example we can name here a wall painting from the nave of the former Immaculate Conception of Mary Bernardine Church in Olomouc, which presents, however, a different type of changing motives related with rosary devotion.

The huge painting composition from Jemnice was created ca. 1500 in a close dependence to the painting from Wrocław. It crowned the Late Gothic rebuilding of this cloister church. It was due to the patronage of the pledge lord of Jemnice, Půta of Lichtenburk. The painting is exceptional example of wall painting regarding every aspect. It is also a rare example of artistic transfer between convents within the same order vicariate.

Translated from Polish: Anita Wincencjusz-Patyna